

עבירת אונס במשפט הפלילי

עבירת אונס מתייחסת לתקיפה מינית של נשים בלבד. הגבר אינו עשוי להיאנס, באשר אין בו את איבר המין של האישה, אך עשוי הוא לעבור עבירה של מעשה סדום הכוללת אקט של החדרה. האונס הוא החדרה של איבר מאיברי הגוף או חפץ, באופן מלא או באופן חלקי, לאיבר המין הנשי ללא הסכמתה, ואין זה משנה אם מבצע הבעילה הוא גבר או אישה. היעדר ההסכמה יכול שיהיה באמצעות אמירה, חוסר שיתוף פעולה או אף פאסיביות מצידה של האישה. העונש הקבוע בחוק לעובר עבירת אונס הוא עד 16 שנות מאסר או עד 20 שנות מאסר באם המדובר באונס בנסיבות מחמירות.

מהו אונס?

לפני שתקראו את מהות עבירת [בעילה שלא בהסכמה חופשית](#) חשוב שתבינו כי בתקופה המודרנית, תקופת המודעות העצמית, אונס לא חייב להיות רק עבירה מינית גרידא, אלא יכול להתפרש באופן בו ניתן להכריח אדם בניגוד לרצונו לעשות פעולה כלשהי או לכפות את רצונו על האחר בהיעדר ההסכמה.

באולם בית המשפט, כאשר תוזכר המילה אונס כפעולה שאינה מינית, על פעולת אינוס כמו למשל: "הוא אנס אותי לשלם לו כל חודש", "הוא אנס אותי להתחתן עם הבחור שהוא הכיר לי" וכדומה, יתקבל המונח אונס כפעולה נגטיבית יותר מאשר תוצג במהותה המקורית וזאת בשל ההבנה כי מאחורי האינוס על אף שאינו מיני מתקיים יסוד סביר לדבר הנעשה בכפייה וכנגד רצונו של האדם. אך לא בכך עוסק מאמר זה, אלא בעבירת האונס המיני על כל המשתמע מכך ולכן חשוב שתפנימו את המסרים החשובים המובאים פה ואל תקלו בהם ראש לא כקורבנות המעשה ולא כמבצעי המעשה בכל פוזיציה בה תמצאו.

עבירת האונס מוגדרת בסעיף 345 לחוק העונשין ואחד מיסודותיה החשובים ביותר הוא [היעדר ההסכמה](#) מצד האישה לאקט ההחדרה של איבר מאיברי הגוף או חפץ, באופן מלא או באופן חלקי, לאיבר המין הנשי. המדובר ביסוד נפשי חמקמק, הנושא אופי "מעורפל" אשר לעיתים, מהווה את לב ליבה של המחלוקת בתיקי אונס.

כעקרון, עבירת האינוס הינה עבירה התנהגותית (מוגדרת כך בסעיף 345ג לחוק העונשין), כאשר ההתנהגות הנדרשת להתקיימות העבירה, היא - ראשית - ביצוע "בעילה" ובנוסף, נדרש, כי מדובר בבעילת אישה, אשר בוצעה "שלא בהסכמתה החופשית". סעיף 345 מגדיר "בועל" - "מחדיר איבר מאיברי הגוף או חפץ לאיבר המין של האישה".

יסודות עבירת האונס - התנאים שחייבים להתקיים בכדי שמעשה מסוים ייחשב לאונס:

1. היסוד הראשון נקרא "בעילה" (גם אם נעשה בהסכמה) - המונח בעילה הנו החדרת איבר מאיברי גופו של התוקף, לאו דווקא איבר מיני ואפילו אצבע או החדרת חפץ כלשהו לתוך איבר המין של הנתקפת או הנתקף. בכדי שיחולו הסייגים לפעול ע"פ חוק, פעולת החדירה לאיבר המין חייבת להיכלל שם בכדי להאשים באונס או לבסס חשד סביר לאינוס. כאן מתייחס המחוקק להחדרה לאיברי המין רק של אישה או ילדה. אך במידה ומדובר בילד או גבר משנה המחוקק את המינוח והופך את זה לעבירת [מעשה סדום](#) בכפייה שדינה בסופו של דבר (בהתאם לשאר תרחיש המקרה) כדין אונס.

2. היסוד השני הוא "היעדר הסכמה" לחדירה - היעדר ההסכמה של האישה או הילדה המותקפת. בעבר התייחס המחוקק רק להתנגדות פיזית מצד האישה או הילדה המותקפת, אך כיום בתי המשפט ורשויות האכיפה מכירים בעובדה כי גם היעדר ההסכמה מילולי ואף חוסר שיתוף פעולה כמו למשל אפאטיות או פאסיביות נחשבים כהיעדר ההסכמה

הרבה פעמים אנשים נוהגים לחשוב כי אם היא לא התנגדה אז היא הביעה עניין והדבר נעשה בהסכמתה המלאה וכאן מתייחסים המחוקק ורשויות האכיפה להיבט הפסיכולוגי ואפקט החרדה והפחד בעת התקיפה

המינית כמו למשל: "פחדתי להתנגד כדי שלא ירצח אותי", למיניהם ורואים ב"קפיאה" ואפילו התנהגות מבולבלת בעת המעשה כהתנגדות לכל דבר ועניין.

אדם שנחשד באונס יכול לטעון כי הנאנסת הסכימה והכל נעשה מיוזמתה ורצונה, תוך שיתוף פעולה מלא וטענה כזאת בהחלט יכולה להתקבל, בייחוד אם ישיג הוכחות וראיות לכך שהנאנסת אכן שיתפה פעולה מיוזמתה החופשית - אך שזה לא יבלבל אתכם, מאז פרשת האונסת המתוקשר בשמרת קשה להוכיח טענה כזאת, אפילו שמקרה האונס בשמרת הנו אונס קבוצתי ולא ונעשה בידי אדם אחד.

גם כאשר קיימת הסכמה לכאורה של הנתקפת, מגדיר החוק מספר מקרים, שבהם לא תיחשב ההסכמה חופשית ולא יינתן תוקף להסכמה, והמעשה עדיין ייחשב כאונס:

- בעילה שנעשתה בהסכמת האישה, אך [ההסכמה במרמה](#). המדובר במקרים בהם הבוהל משיג את הסכמתה של האישה למעשה ברמייה כלשהי, כאשר הדבר עשוי להתבטא ברמיה תוך הצגת מצג שקרי כאילו המדובר בפעילות טיפולית כלשהי וביצוע מעשים מיניים באצטלה זו, או למשל בהתחזות לאדם אחר מתוך כוונה להשיג את הסכמת האישה לבעילה, כאשר במקרה זה, קיומה של ההסכמה בטל עקב ההתחזות.
- בעילה של קטינה מתחת לגיל 14, [גם אם הבעילה בוצעה בהסכמתה](#). במקרים אלו, נחשב ביצוע אקט שכזה כמעשה כאונס, גם אם לא מתקיים אף אחד מהתנאים האחרים המוזכרים, וכאמור, גם כאשר היתה הסכמה מצדה של הקטינה.
- בעילה תוך ניצול מצב של חוסר הכרה או מצב נפשי אחר אשר מנע מן הנבעלת לתת את הסכמתה החופשית לבעילה, למשל כאשר היא תחת השפעת סמים או אלכוהול.
- בעילה תוך ניצול אישה הלוקה בנפשה או לקויה בשכלה, כאשר הליקוי, מאיין במידה רבה של סבירות את הסכמתה לבעילה.

בניגוד לסברה הנפוצה, במציאות המשפטית של ימינו, לא נדרשת הוכחת הפעלת כוח מצד מבצע האונס כביכול, אלא העדר הסכמה חופשית בלבד, גם כאשר המדובר בבני זוג, וכן, לא נדרשת קימוה של התנגדות פיזית לבעילה מצד הנבעלת.

חשוב לציין כי מעשה האונס הנעשה בהיעדר ההסכמה של האישה המובא במאמר זה מתייחס במהותו הכללית והפרטנית גם על בני זוג לא נשואים, אך מקיימים קשר זוגי ואינטימי וגם על זוגות נשואים (בעל ואישה). ההגדרה בחוק לגבר שבועל את בת זוגתו או אשתו בניגוד לרצונה או הסכמתה המפורשת, כאונס לכל דבר ועניין על אף שמתקיים קשר זוגי לכאורה בין השניים. כאן לא חייבים להוכיח שהופעל כוח, אלא מספיק יהיה שתופעל מניפולציה, איום סמוי או רמיזה בכדי להוכיח אינוס לכל דבר ועניין.

חשוב לציין כי מרבית מקרי האונס כלל אינם מדווחים לרשויות וכי רק 10% מכלל מקרי האונס המתקיימים מדי שנה מדווחים לגורמי האכיפה ומטופלים. כל זה נובע בייחוד בשל תחושת הביזוי העצמי של הקורבן, פחדים ואף האשמה עצמית שמונעת ממנו להתנהל באופן שקול ומאוזן להשכנת הסדר הטוב ולעיתים ממשיך לפעול ולהתנהל כקורבן.

מהם העונשים הקבועים לצד עבירת האונס?

אדם הבוהל אישה בניסבות הבאות צפוי לעד 16 שנות מאסר:

1. שלא בהסכמתה החופשית של האישה.
2. בהסכמתה שלא האישה, שהושגה במרמה לגבי מיהות העושה או מהות המעשה.
3. בהסכמתה של קטינה שטרם מלאו לה 14 שנים.
4. במידה והבעילה בוצעה תוך ניצול מצב של חוסר הכרה בו שרויה האישה, או מצב אחר שמונע ממנה

לתת הסכמה חופשית.

5. במידה והבעילה בוצעה תוך ניצול היותה חולת נפש או לקויה בשכלה, אם בשל מחלתה או בשל הליקו בשכלה לא הייתה הסכמתה לבעילה הסכמה חופשית.

אדם הבועל אישה בניסבות הבאות צפוי לעד 20 שנות מאסר:

1. בקטינה שטרם מלאו לה 16 שנים ללא הסכמתה החופשית או בהסכמתה שהושגה במרמה לגבי מיהות העושה או מהות המעשה או במידה והבעילה בוצעה תוך ניצול מצב של חוסר הכרה בו שרויה האישה או במצב אחר שמונע ממנה לתת הסכמה חופשית, או במידה והבעילה בוצעה תוך ניצול היותה חולת נפש או לקויה בשכלה.

2. באיום בנשק חם או קר.

3. תוך גרימת חבלה גופנית או נפשית או הריון.

4. תוך התעללות באשה, לפני המעשה, בזמן המעשה או אחריו.

5. בנוכחות אחר או אחרים שחברו יחד עמו לביצוע האונס בידי אחד או אחדים מהם.

כמו כן, הבועל אשה שמלאו לה 18 בהסכמתה תוך ניצול יחסי מרות ביחסי עבודה או בשירות או עקב הבטחת שווא לנישואין תוך התחזות כפנוי למרות היותו נשוי, דינו עד 3 שנות מאסר.

התייחסות בתי המשפט לעבירת האונס

מערכת הצדק הכירה בכך שלעיתים תכופות התגובה האמוציונלית של נפגעת תקיפה מינית לתקיפתה, לא תהיה במקרים רבים בדמות התנגדות פיזית, כפי שהיה ניתן לצפות, כי אם, לעיתים, דווקא בדמות התנהגות בדוגמת קפיאה ובהנהגות פסיביות. רציונל משפטי זה מעורר מחלוקת משנה נוספת, המתעוררת גם היא בתיקי אונס רבים, והיא שאלת מודעותו של הנאשם או החשוד באונס לטיב ההסכמה או לאי קיומה. טענה נפוצה זו של נאשמים באונס, במהותה המשפטית, נבלמה במובן מסוים ואף במידה רבה, מאז פסק הדין בפרשת האונס בשמרת והמדובר בטענה "בעייתית" אשר הטוען אותה, יאלץ להוכיח אותה, במידה רבה של היתכנות. כמובן שבמקרים שהמתלוננת טוענת כי אי הסכמתה לבעילה התבטאה בפאסיביות, אזי, מן הסתם, יהיה יותר קל לשכנע את הרשות התובעת או את בית המשפט כי הנאשם או החשוד לא היו מודעים לאי ההסכמה לבעילה.

נפלת קורבן למעשה אונס? יש מה לעשות!

אישה הנאנסת באופן חד פעמי או סדרתי בידי קרוב משפחה, שכן או מכר, לא תמיד מצליחה להתמודד עם הטראומה ולהגיש תלונה ולעיתים לאחר שהגישה תלונה, מאמינה כי אין הדבר בשליטתה וכי היא לא צריכה להיעזר בגורם משפטי פלילי וכאן הטעות המרה.

הטעות מתחילה בעת שנותנים למשטרה והפרקליטות לנהל את הליך ההרשעה כחלק נפרד מהסיטואציה והקורבן ולעיתים מגיעים להסדר טיעון מקל עם הצד הפוגע שלא תמיד נענש במלוא חומרת הדין על פשעיו ורק התערבות חיצונית של עורך דין פלילי מצד הקורבן, על אף ולמרות שההליך המתנהל מתנהל בין התוקף למדינת ישראל, יכול להשיג את התוצאה הרצויה, הן בהליך הפלילי עצמו והן לאחר ההרשעה.

פיצוי כספי לנפגעות אונס:

1. תביעה אזרחית

במהלך התביעה האזרחית ניתן לתבוע את מי שפגע בך באופן ישיר, או את מי שתרם לה (גם אם מדובר

ברשלנות בלבד). כמו כן, ניתן לתבוע בהליך תביעה אזרחית גם אם לא הוגש כנגד הפוגע כתב אישום פלילי או שהוא זוכה מכל אשמה.

התביעה האזרחית מתנהלת באופן דומה לכל תביעת נזיקין אחרת בהתאם לגובה הפיצויים אותו דורשת התביעה ומוגשת לבית משפט השלום או בית המשפט המחוזי.

מבחינת חוקי ההתיישנות, נפגע עבירה יכול לתבוע את הפוגע במהלך שבע השנים שלאחר האירוע. אם מדובר בקטין, הספירה מתחילה מגיל 18, או גיל 28 אם מדובר בפגיעה והתעללות מינית. כמו כן, מי שתובע על סמך הטרדה מינית, אינו מחויב להוכיח נזק אם הגיש את התביעה במהלך שלוש השנים שלאחר האירוע.

2. תביעה נגרת להרשעה בפלילים

לפי סעיף 42 לפקודת הראיות, במידה והפוגע אכן נמצא אשם בדין הפלילי, הראיות אשר לפיהן נמצא אשם יוכלו לשמש נפגע עבירה גם בדין האזרחי להוכחת אשמתו של הנאשם (אך לא על מנת לקבוע את גובה הפיצויים או לתבוע נאשמים אחרים שהיה להם צד בגרימת הנזק), וזאת במסגרת תביעה אזרחית נגרת להרשעה בפלילים. פסק התביעה חייב להיות מוגש באותו בית המשפט ובפני אותו הרכב שופטים אשר הרשיע את הנאשם תוך 90 יום מהרגע בו פסק הדין בהליך הפלילי הפך להיות חלוט (שלא היה ניתן יותר לערער עליו).

סוגי הנזק לפיהם נפגעת עבירה יכולה לתבוע פיצויים

במהלך התביעה האזרחית ניתן לבסס את הדרישה לפיצויים על מגוון רחב למדי של נזקים וביניהם פיצוי בגין הוצאות רפואיות גבוהות, פגיעה בכושר העבודה והפסדי שכר עתידיים הנובעים מכך. במידה והנפגע נהרג עקב העבירה, הפיצוי יעבור לעיזבונו.

בנוסף, ישנם גם נזקים שאינם ממוניים כגון פיצויים מוגברים אשר מטרתם לפצות את הנפגע על פגיעה בשמו הטוב או ברגשותיו או פיצויים על כאב וסבל (ובכלל זאת גם פיצויים על אובדן הנאות החיים).

ישנם גם נזקים הנקבעים על סמך אחוזי נכות בהם מכיר הביטוח הלאומי, אך במסגרת התביעה נדרשת בדרך כלל חוות דעת רפואית של שני הצדדים על מנת לקבוע מה יהיה גודל הפיצויים. לעיתים נדרשת גם חוות דעת נוספת של מומחה מטעם בית המשפט.

אל תתמודדי עם זה לבד

אל תתמודדי לבד עם הכאב, ההשפלה ותחושת הביזוי העצמי אותו את חיה ומפתחת אובססיות ושאר תסמינים חולניים שכלל אינם משרתים אותך ואם יש לך כל חשש מלפנות למשטרה - פני בראש ובראשונה לעו"ד פלילי ושתפי אותו במתרחש - את לא לבד.

זכרי כי מטרת הפרקליטות היא הרשעת הנאשם ואילו האינטרס הנזיקי של הקורבן אינו צד להליך הפלילי! לכן, משרדנו מעניק ייעוץ וייצוג משפטי למתלוננים ולנפגעי עבירה הזכאים לתבוע פיצוי כספי בגין הנזקים שנגרמו להם כתוצאה מעבירה פלילית ממנה נפגעו. כמו כן, משרדנו אף מייצג נפגעי עבירה לפני תחילת ההליכים כנגד מבצע העבירה על מנת ולהבטיח שזכויותיו של נפגע עבירה יישמרו לכל אורך ההליך הפלילי וכן שיקבל את הפיצוי המגיע לו במסגרת ההליך הפלילי עצמו.

במידה ונפגעת כתוצאה מאירוע פלילי, פני ללא דיחוי להתייעצות עם עימנו.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין אונס?

ראשית, אל תקל ראש בעניין! ייתכן ואתה קורבן של הנסיבות ולא ההפך. עליך להבין כי במדינת ישראל כל אישה אשר תגיש תלונה על אונס, בייחוד אם לא התרחשו הדברים כהגדרתה ותיאורה בתלונה, בייחוד אם

17/02/2019
077-5006206
052-6885006

עבירת אונס במשפט הפלילי - עורך דין פלילי אסף דוק

היא טיפוס מנפולטיבי או שקרן, יכולים להפוך לך את החיים מהקצה אל הקצה ולכן חשוב שתקדים ותסתייע בעורך דין פלילי שידע להוכיח את חפותך ולהוציא אותך במינימום נזק.

במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין אונס אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, שכן המדובר בעבירה שתוצאתה יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללות כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח לתקופה ממושכת. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות מין מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין אונס פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}